GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ¼ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2⅓ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de flacare publicare.

Nr. 99. Brasiovu [illegible] Decembre 1876.

Starea instructiunei publice in Ungari'a si Transilvani'a.

De candu domina dualismulu, s'au publicatu pana acuma cinci buletine officiali despre starea instructiunei, adeca a scóleloru si altoru institute din Ungari'a si Transilvani'a. Alu cincilea buletinu compilatu de cativa referenti ministeriali se tiparí firesce sub firm'a dlui ministru Augustu Trefort si se depuse pe més'a dietei. Acesta e unu volumu grosu de 60 de cóle, din care 249 pagine coprindu informatiuni scolastice.

Diariale mari facu din trensulu estrase lungi si totusi observa, ca informatiunile date de ministeriu ar' fi prea macre, ca-ci ar' lipsí multe lucruri demne de sciutu. Si totusi 60 de cóle tiparite! Déra fia; noi ne suntemu datori nóue insine a scóte si la loculu acesta celu pucinu cateva date scolastice, care trebue se ne interesedie pe toti. Buletinulu se ocupa cu starea instructiunei publice din anii 1873/4 et 1874/5.

In a. 1874 era copii de ambele sexe conscrisi cá obligati a ambla la scóla dela etatea de 6 ani inainte in totu cuprinsulu acestoru dóue tieri 2 milióne 139,207, déra dintre acestia numai 1.543,009 se afiá in etatea dintre 6 si 12 ani. Numerulu comuneloru politice in care s'au conscrisu acésta tenerime este 11,743. In aceste comune era 15,387 scóle de baiati séu cumu le dicu, elementarie si popularie, din care numai 1556 asia numite comune si de ale statului, tóte celelalte, adeca 13,831 suntu confessionali. Statulu mai facù in 1874 pe spesele sale 56 scóle popularie, se intielege maghiare, cu 96 docenti.

Dintre pruncii de ambele sexe obligati a amblá la scóla, au frequentatu 1.497,144, éra 642,063 n'au mersu la nici-o scóla. Asia s'ar' poté dice, ca din copiii obligati 70 procente invétia carte. Inainte cu cativa ani era si mai reu, ca nu invetiá carte nici 50%. Este inse prea bine de insemnatu, caací domina disproportiuni mari nu numai intre cetati, oppide si sate, ci si intre diverse regiuni ale tierei, preste aceste semena tare, ca in cifrele statistice s'au vîritu ici colea si erori si contradiceri gróse, asupra carora ar' fi prea lungu a intinde comentariu si critice. Candu vomu citá cifre speciali, vomu fi cu mai multa atentiune la Transilvani'a, cá se damu materialu de studiu comparativu.

Dupa buletinulu ministeriale, in an. 1874 in mai multe tienuturi ale Transilvaniei au scadiutu nu numai numerulu scolariloru, ci chiaru si alu scóleloru; pe airea éra scólele s'au inmultitu. Asia au scadiutu numeralu scóleloru, si anume in tienuturile secuiesci Ciucu (Csik) cu 21, in Trei-scaune cu 32, in sc. Murasiului cu 12, in alu Odorheiului cu 17. Din contra scólele s'au inmultitu si anume in comitatulu Dobacei cu 7, in Alb'a de susu cu 5, in distr. Fagarasiului cu 7, in comitatulu Hunedórei cu 36, in Sasime cu 9, in comitatulu Clusiului cu 13 scóle. De alta parte in Sasime, in Solnocu si Alb'a super. au amblatu mai pucini copii la scóla decatu in 1873. Numerulu absentieloru dela scóla s'au urcatu in cele 9 luni ale anului la 1.103,907, dintre care au fostu pedepsite numai 116,254. In acelasiu anu 1874 au parasitu de totu scól'a 427,924 asia, ca dintre aceia 115,204 sciea numai cití, 312,720 cití si scrie. Pucina tréba dela etatea de 6 pana la 12 ani.

Se mai dice, ca intre cei, cari ambla la scóla, 740,577 ar' fi maghiari, 264,152 nemti, 173,287 romani, 217,190 slavaci, 35,675 serbi, 17,349 croati (din Ungari'a nu cei din Croati'a), 38,914 ruteni. Aceste cifre comparate cu numerulu poporatiunei impartite dupa nationalitati genetice si cu cele mai din susu, nu potu se fia exacte. Se pare asia, ca toti cati invetia in scóle maghiare, se considera de maghiari, plus jidovii, tieganii si alte fractiuni straine.

Se arata mai departe, ca in 6822 de scóle limb'a instructiunei, a scólei, este cea maghiara, in 1283 cea nemtiésca, in 3001 cea romanésca si in 1971 cea slavaca (tautiésca). Aci s'a uitatu a se memora limbile serbésc'a si rutén'a, ca-ci de si unu episcopu rutênu se incercà a introduce esclusivu limb'a ruténa in scólele rutene, déra pucinu ei successe, éra la serbi nu va risca nimeni unu attentatu cá acela, ca-ci ar' fi vai de sufletulu si de ósele lui.

Numerulu docentiloru in 1874 fusese de 19 mii 610, din aceia inse numai 15,375 avea atestatu dela vreo scóla pedagogica, ceilalti cumu a datu Ddieu. Din toti, 17,754 era aplicati definitivu, restulu pe proba. Ori-catu ni s'ar' parea de mare acelu numeru de docenti, elu totu nu este de ajunsu, pentru-ca in multe scóle se vinu preste 80 de scolari pe cate unulu; déra de s'ar' veni numai cate 80, totu ar' mai lipsí in ambele aceste tieri 7130 de docenti.

Edificia scolastice in 1874 se numerá 15,390 din care 13,792 proprietate a scóleloru, celelalte imprumutate ori inchiriate cu anulu. Intre acele incaperi suntu fórte multe facute din lemnu, coperite cu sîndile, cu paie séu trestiia. Era si 6457 scóle de pometu, 10,018 gradini la scóle, 3447 localuri de gimnastica si — numai 1884 bibliothece, se intielege, atatu de modeste, in catu prea pucine merita acea numire.

Venitulu totale alu toturoru scóleloru elementarie summatu la unu locu a fostu de 7.848,243 florini v. a., din care 5.802,728 fl. in bani numerati. Din taxele scolastice anuali intrasera 948 mii 382 fl. Sum'a speseloru anuali pentru tóte scólele se urcà la 7.848,243 fl., din care in platile docentiloru au mersu 5.664,014 pe incalditulu scóleloru 569,544 fl., pe requisite scolastice 92,013 fl., pe diverse 873,106 fl. Candu ai imparti sum'a intróga cata se dete in salarie cu numerulu toturoru docentiloru, atunci s'ar' veni la unulu cate 319 fl. pe anu. Impartirea inse este, precum scimu toti, cu totulu alt'a. Cele mai multe scóle fiindu confessionali si fia-care scóla proprietate a comunitatiloru eclesiastice dupa confessiuni, fia-care 'si platesce pe docentii sei cumu voiesce séu cumu póte. Legile ungurescí facu sila confessiuniloru cá se-i platésca cate cu 300—400 fl. si mai multu, éra déca nu se intempla acésta, gubernulu le amerintia cu inchidere, elu inse nu le póte ajuta din veniturile statului. Ca statulu nu le póte ajuta, se adeveresce pe deplinu chiaru cu acestu buletinu ministeriale care, precum se vediù mai susu, arata curatu, ca scóle elementarie fundate de comunele politice si de statu abiea suntu 1556, éra la altu locu spune, ca statulu ar' fi ajutatu scólele elementarie cu 623,973 fl. 25 cr.; se intielege si aci, ca acestu ajutoriu se devina in partea sa cea mai mare spre sustienerea scóleloru curatu maghiare, éra celelalte védia-si de capulu loru, ca-ci sutele de milióne pe care le platescu alte popóra ale acestoru tieri in contributiuni nenumerate, directe si indirecte, trebuescu pentru alte scopuri, de es. cá se se faca drumuri de feru familiarie, care se tréca preste mosiile domniloru, séu si mai bine, spre a colonisa secui p'intre romani, déra inca si mai cu scopu, se ne batemu cu russii, spre a scapa de ei pe turci. Din acelu ajutoriu se dau capitalei 100 de mii, la comitatulu Temesiu pentru scóle maghiare 49,559, in Torontalu 40,724, in Sasime si anume la Ciangai etc. 78,659 fl.

Averea immobila in case, gradini, agri etc. a toturoru scóleloru elementarie este pretiuita in valóre de 7.474,116 fl., éra in fonduri séu bani mai au 2.579,005 fl.

In scólele de repetitiune inca ambla multa tenerime din ceea ce a trecutu de 12 ani in susu.

Scólele pedagogice numite si preparandii (in Franci'a si Romani'a scóle normali), in 1874 era 58, din care 10 femeiesci. Din tóte 20 suntu ale statului, tóte celelalte confessionali. In tóte acele 58 au fostu 2651 candidati sub 158 de professori.

Gubernulu unguresc insiste si pentru infiintiarea instituteloru de copii mici dela doi ani in susu*), alu caroru scopu, spusu pe facia se dice a fi, cá doice puse inadinsu cu plata, se ingrijésca de copiii proletariloru saraci de pe la cetati si de ai agricultoriloru la sate, pre catu timpu mamele loru se afla la lucru, celea in fabrice, acestea la campu. Déra adeveratulu scopu este celu propusu inainte cu 46 de ani prin br. Nic. Vesselényi si de atunci propagatu mereu dupa impregiurari, cá adeca in acele institute se maghiarisedie pe pruncii altoru nationalitati din etatea cea mai fragedа. Las' ca, de es. mam'a de romanu 'si iè copilulu intr'o albía (tróca) pe capu, séu numai in bracia la campu, si mai bine ar' morí, decatu se-lu lase „pe mani straine, la femei de alte limbi", déra popórale se desteptara multu mai curendu cá se védia acea cursa, si asia institute cá acele in totu cuprinsusu Ungariei si alu Transilvaniei suntu numai 198, pe care statulu le ajuta cu 15,200 fl. Nici chiaru mamele maghiare nu vreu se audia de asemenea institute de ieniceri mititei. Statulu acesta nu e statu de fabrice, ci apróре numai statu de agricultori si de simpla burgesia, prin urmare institutele de copii mici n'au ratiunea de a fi, decatu celu multu pentru copiii femeiloru cadiute, care 'si dau fetii loru pe mani straine.

Se pare, ca in scólele elementarie mai este inca mare lipsa de carti scolastice. Acestu lucru abiea se póte pricepe, mai alesu dupa-ce tiparíulu in dilele nóstre nici-decumu nu e scumpu, éra charthei'a de tipariu cu pretiu de batjocura. Din buletinu aflamu numai, ca dela tipografi'a universitatiei s'au vendutu in a. 1874 carti scolastice maghiare 248,397, nemtiesci 77,509, slavace (tautiesci) numai 9395 etc. Atata inca se scie, ca 193,364 copii de diverse confessiuni au amblatu

*) Kisdedóvó intézetek, nemt. Kleinkinderbewahranstalten.

la scóla fara nici-o carte, fora se aiba macaru ABC-darie. Acésta este mai multu decatu satira asupra scóleloru ungaro-transilvane. Apoi déra tipografiile diecesane ce voru fi facundu, déca nu tiparescu nici macaru carti scolastice? Altii voru a sci, ca si care se tiparescu, pe la unele diecese ar' fi multu, indoitu, uneori intreitu mai scumpe decatu spre ex. cele nemtiesci. In 1874 ministeriulu a cumparatu si impartitu carti scolastice de 57 mii 336 fl., déra acésta suma n'au ajunsu nici la scólele maghiare. La alte popóra se afla benefactori, cari pórta spesele tiparirei pentru cate 50—100 de mii de ex. ABC-darie, Arithmetice, carti de lectura s. a., din care apoi la copii saraci se impartu gratis, éra celorulalti cu unu pretiu scadiutu, adeca cu castigu de 4—5%.

In altu nr. ne vomu ocupa de scólele secundarie si de cele superiori.

Solemnitatea inmormentarii comitelui supremu Iosifu Manu.

In nr. 97 anuntiaramu numai pe scurtu tristulu casu de mórte alu unui din cei mai illustri barbati esiti din sinulu natiunei nóstre in a dóu'a diumetate a vécului presente. Nici macaru unu necrologu din cele usitate nu primiseramu de a dreptulu, decatu numai nr. 99 din „Máramaros". Déra solemnitatea inmormentarei acelui patritianu di comitatulu Maramurasiu a fostu multu mai memorabile si demna de péu'a ori-carui chronicariu alu patriei, decatu se nu revenimu la dens'a; regretamu inse, ca si astadata facemu acésta totu numai dupa informatiunea citatului diariu, care ce e dreptu, descrie acestu casu de doliu in nr. 100 cu multu zelu si bunavointia, déra cu atatu mai pucina cunoscintia de sublimele sensu alu ritului nostru. Ceea ce scie se spuna „Máramaros" este, ca Iosifu Manu repausà in 15 dupa unu morbu indelungatu, in etate de ani 60 si fù inmormentatu in 18/6 Dec. a. c., deplansu nu numai de nobil'a sa familia infranta prin dorerile irreparabilei perderi, ci de catra tóta populatiunea comitatului fora distinctiune de classe si nationalitati, pentru-ca elu in viéti'a sa sciuse a fi dreptu si echitabile catra toti. Catu a fostu intinsu pe patulu mortiei in sal'a cea mare a comitatului, mii de ómeni au peregrinatu acolo cá se lu védia asiediatu in sicriiu de metalu, impresuratu de faclii piramidali. In acelasiu tempu unu preutu citia alaturea din scripturi (cele patru evangelii, patru stalpi, saracuste). Sicriiulu era impresuratu de cununi. Pana dumineca la 12 óre sicriulu stete deschisu. Mortulu semená cá si cumu ar' dormí, blandu si binevoitoriu, precum fusese in viétia. Dupa amiédi i se facù privighiarea rituale prin siepte preuti. Pe luni ajunsera in Sigetu si preasantiile loru domnii episcopi diecesani Michailu Pavelu alu Gherlei si Victoru Mihali alu Lugosiului. Pe la 11 óre ante m. se incepù servitiulu dumnedieescu alu inmormentarei, mai antaiu in sala si apoi dupa scóterea mortului, in curtea cea larga a caseloru municipali, prin cei doi episcopi assistati de 38 preuti, cari ocupara spatiulu in partea de catra resaritu, éra famili'a repausatului si numerosii consangeni impregiurulu sicriiului auritu facundu unu cercu largu. Amórea, respectulu si reverenti'a catra fericitulu in Domnulu a trebuitu se fia in adeveru fórte mare; ceea ce se cunósce nu numai din impregiurarea, ca pe langa corpurile functionariloru publici, au fostu de facia tóte celelalte corporatiuni, preutime si professorime din tóte confessiunile si multime immensa de poporu din alte comune, ci si de acolo, ca preutii ruteni si cei r. catholici au cerutu permissiunea episcopului diecesanu romanescu, cá dupa terminarea officiului ddieescu in limb'a romana, se póta si ei inaltia rogatiuni pentru sufletulu repausatului, ceia in limb'a rutena, cestia in cea latina, ceea ce li s'a si concessu. Indata apoi rever. sa dn. protopopu si vicariu Ioanu Popu tienù unu cuventu funebrale in limb'a romana, intru care a enumeratu cu elocentia frumósa meritele repausatului demnitariu alu tierei. Dupa aceea cuventà preas. sa dn. episcopu Victoru, se intielege, cá nepotu, cu ochii scaldati in lacrime. In fine, preutulu r. catholicu Carolu Jordán si rectorulu reformatu Stef. Szilágyi luara ertatiuni, precum dicemu noi in limb'a nóstra basericésca, in limb'a maghiara in numele poporaniloru pe cari'i representá ei. Trei óre a duratu ceremoni'a inmormentarei, dupa care sicriiulu pusu pe carulu funebru, urmatu de familia in patru calesci si alte 59 trasuri, fù inaintatu in pasi lini distantia de una óra la Sarvasau. Acolo remasitiele pamentesci a le lui Iosifu Manu fusera asiediate in cript'a comuna a familiei langa fericitulu seu collegu si amicu Gabrielu Mihali. Corpulu pompieriloru cu tortie aprinse, trei capelle de musica si numeróse flamure de a le corporatiuniloru adausera la imposantele aspectu alu conductului funebru.

Langa acésta informatiune imprumutata din altu diariu, fia ne permisu cá se adaugemu si noi pucine cuvinte. Nu amu fostu feciciti se cunóscemu in persóna pe repausatulu in Domnulu Iosifu Manu; era inse unu timpu, in care ne cercetámu uneori prin corespondentie. Intre atunci si acumu au trecutu apróape ani dóuedieci. „Fericiti cei facatori de pace!" acestu spiritu evangelicu predominá in scrisorile sale, si cumu vedemu, de acelasi fù condusu pana la finea vietiei sale. Virtutile sale patriotice nu i le póte disputa nici celu mai negru pessimismu; éra ce a fostu Iosifu Manu pentru poporulu de nationalitatea sa, o va spune Clio mai tardiu, candu o va poté distinge intre functionarii din tiéra in adeveru libera si intre cei din tiéra asservita.

Conflictele dintre Austro-Ungari'a si Serbi'a.

Se pare, ca conflictulu celu mai próspetu cu puscaturile din cetatea Belgradu asupra vaporului monitoru „Maros" este alu sieselea in cursulu anului ce espira. Multi au trecutu cu destula usioratate preste acele conflicte. Noi le tienemu de fórte instructive. Potere mica, cumu este Serbi'a, incurcata in bellu terribile cu Turci'a, se cutedie a mai trage degetu in acelasiu tempu si cu Austro-Ungari'a, mai alesu candu acésta i se arata atatu de binevoitória? „Ce nebunia serbésca", va dice cineva. Noi suntemu de alta parere. Este invitatiune si mania desperata, care impinge pe serbi la estreme, si este trecutulu, care face pe serbi, cá si buna-óra pe moldavo-romani, cá se nu póta da austro-ungureniloru nici-odata, absolutu nici-unu credimentu. Ambele aceste natiuni au invetiatu a distinge intre „amicitia" si complimentele reciproce a le guberneloru, in casulu de facia intre Serbi'a officiale cu Austro-Ungari'a officiale, si intre antipathiile invescute si concrescute cu generatiunile. Serbulu nu crede maghiarului si germanului nici viu nici mortu, cumu se dice, si mai pucinu acuma, dupa-ce sute de diaria austro-ungaresci de 1½ anu predica mereu ura selbateca contra slaviloru si le dorescu perpetuarea jugului turcescu, éra acasa la ei implu temnitiele cu serbii.

Déra affacerea cu vaporulu „Radetzki" cumu o potu justifica serbii. Vedi aici jace Uciga'lu-crucea. Ecca cumu. Serbii au multe esemple din trecutu, candu austro-ungurenii au datu din slavii compromisi numai politicesce pe manile turciloru. Celu mai próspetu exemplu 'lu avù Europ'a in vér'a anului 1868, candu vaporulu austriacu venindu dela Galati, in locu se desbarce la Giurgiu trase la Rusciucu, unde Midhat pasi'a pe atunci gubernatoru alu Bulgariei asteptá cu ómeni armati cá se prinda de pre acelu vaporu austro-ungurescu pe trei bulgari compromisi. In adeveru, ca turcii armati strabatendu in vaporu, adeca pe territoriu austriacu, scósera pe acei nefericiti intre lupte desperate afara pe uscatu unde le si ascunsera sórele, asia dicundu in presenti'a consulului austriacu din Rusciucu. Acésta este adeveru istoricu, cunoscutu de tóta Europ'a si fórte rusinatoriu. Ecca de ce se temura serbii, candu scósera pe cei 67 de bulgari din vaporulu Radetzki: cá capitanulu se nu-i dè pe man'a pasiei dela Vidinu. Din cate au patitu romanii de aceste, memoramu numai dóue: pe calugarulu celu heroicu, care in revolutiunea din 1821 scapase pe pamentulu Transilvaniei pe la passulu Branu dupa batali'a dela Dragasiani, déra austriacii 'lu detera pe manile turciloru, cari 'lu si trasesa in tiépa de viu; apoi pe Buda Sándor, cunoscutu nóue toturoru, carui Domnulu Alexandru Ioanu I ei dedese bani de drumu, cá se scape prin Serbi'a in Itali'a de unde venise, provediendu'lu si cu pasaportu; déra candu ajunsese vaporulu pe la Orsiov'a deodata se abatù la tiermure, unde'lu asteptá bracia armate, care si arestara pe Buda la momentu. Noroculu lui fù, ca imperatului fiindu'i mila de nefericit'a lui familia, dupa una infruntare seriósa -lu puse libertatiei. In ambele casuri inse calcarea dreptului gentiloru fù manifesta, si scandalulu remase scandalu. Astadi este maxima de dreptu, adoptata de tóte popórale civilisate, cá compromissii politici scapati pe territoriu strainu, se fia scutiti de ori-ce persecutiune ulterióra. Altuceva este regulatu cu cei persecutati pentru crime ordinarie, cá furtu, lotria, omoru, tetiunaria etc. Acea maxima pe la noi s'a observatu mai pucinu cá ori-unde. Candu Austri'a cerea pe Kossuth, Bem, Andrássy etc. etc. dela turci prin amenintiari cu arme, s'au bucuratu maghiarii? Si candu pe timpulu invasiunei la 1855 austriacii ridicara din Bucuresci pe mai multi emigranti maghiari cu calcarea in pitióre a dreptului popóraloru si staturiloru, candu implura cu ei temnitiele si pe cativa spendiurara, le-a placutu la cei din Clusiu, Pest'a, Dobritienu? Scurtu, slavii nu mai dau nici-unu crediementu austro-ungureniloru, si ur'a dintre densii se face totu mai intensiva.

Diariale maghiare urla si pretendu, cá dupa incidentulu cu vaporulu „Maros" Austro-Ungari'a se nu mai intrebe dupa alta satisfactiune, ci se mérga se bombardedie Belgradulu. Déra cu ce? Cu cate dóue tunuletie din cele dóue monitórie? Séu adeca se ésa pe uscatu cu tunuri mari de cetati? Atata le-ar' mai trebuí, cá se le iè Ddieu mintea; ca ci atunci incai nu ar' mai tragana nimeni deslegarea causei orientale érasi pe diecimi de ani. Se nu crédia nimeni, ca dóra slavii meridionali ar' fi infranti si catusi de pucinu descuragiati, din contra, ei tocma acuma suntu mai inversiunati si prea decisi a face Va-banque. Apoi se scie, ca la slavi bellulu cu maghiarii ar' fi mai populariu, mai placutu decatu in contra turciloru. Ca ministeriulu Ristici si-a datu dimissiunea, la ei nu insémna nimicu. Nu ministrii, poporulu intregu sustiene caus'a.

Brasiovu in 18/30 Dec. 1876.

Déca ar' fi se judece lumea poterea si valórea statului maghiaru numai dupa injuraturele si amenintiarile diurnaleloru de calibrulu lui „Ellenőr" si „Kelet", cari cu vorb'a nu se temu de lumea intréga, atunci mai ca ar' trebuí se credemu, ca acestu statu ungurescu s'a consolidatu asiá de bine si radecinele esistintiei sale suntu asiá de adunci, incatu nu esiste potere, care se se mesure cu elu. Inse indata ce luamu in mana alte foi totu maghiare, dér' pucinu mai reale si cu resonamente mai sanetóse, ne convingemu pre deplinu, ca totu statulu maghiaru cu pretinsele sale libertati constitutionale, cu guvernulu si parlamentulu seu numitu liberalu, cu institutiunile si legile sale, apoi cu intregu apparatulu creatureloru sale fericitórie de popóra, nu este decatu o minciuna, o ironia a dreptatii si adeverului.

Pentru probarea acestoru assertiuni nu mergemu mai departe, decatu la contemplatiunile de serbatorile Craciunului ale diariului „Pesti Napló", care in locu se imbrace la acésta di mare unu vestmentu de bucuria, imbracà hain'a dorerii si a desperarii si se tanguiesce cam asiá: „Frumós'a libertate si frumós'a egalitate, pentru cari a fantasatu unu nobilu neamu de ómeni, s'au doveditu in viéti'a practica de defectuóse si a dese ori de mincinósa opera a maniloru omenesci, deórace vedemu, ca avemu unu parlamentu impotentu, care nu este in stare se delature lips'a ce domnesce in tiéra; avemu apoi unu guvernu constitutionalu defectuosu, care nu póte face nimicu bine in interessulu tierei si alu popóraloru; vedemu dupa aceea, ca libertatea este numai o formalitate, care nu este in stare se abata pe popóre nice dela anarchi'a revolutionaria, nice de domni'a personale a unei singure voin-

;ie... In sinulu nostru crisa, afara resbelu; in monarchia desbinare, din afara periculu.. Navemu nici bani, nice banca, cu tóte ca dreptu amu avé, nse nu suntemu in stare se-lu esecutamu. Avemu unu guvernu tare, care nu póte face nimicu, si unu parlamentu si mai tare, care n'are nice o influintia".

— Cestiunea impacatiunei dualistice a pausatu vr'o cateva dile, inse acum s'a ivitu de nou la ordinea dilei. Foile maghiare ne comunica, ca ministrii austriaci voru vení dilele aceste érasi la Budapest'a, unde se afla si Domnitoriulu, cá se mai faca o ultima incercare de impacare. Totu acele foi mai spunu intre parantese, ca de asta-data se spera la unu bunu resultatu, deórace guvernulu austriacu ar' fi prelucratu unu nou planu de impacare, care va conveni si unguriloru. — Cu alte cuvinte acést'a atat'a va se dica, ca dlu Tisza are de cugetu a se dá dupa peru, inse asiá, cá celu pucinu in forma se tréca de invingatoriu, inse nu credemu se fia norocosu nice cu acésta nóua tactica.

Turci'a. Scirile despre resbelu au luatu o directiune seriósa si amenintiatória. Conferinti'a din Constantinopole si-a inchiatu activitatea si in 25 l. c. a representatu representantiloru portii otomane conclusele sale, pre care concluse Ignatieff le considera cá ultimatu catra Pórta. — Representantii Portii si-au cerutu inse unu tempu de vr'o cateva dile, cá se studieze acele concluse si se respunda la ele. Si dejá se anuncia, ca Pórt'a otomana este resoluta a respinge partea cea mai mare din propunerile conferintiei, in care casu conflictulu e facutu, deórace atunci nu numai Ignatieff, ci chiaru si representantele anglesu va parasí Constantinopolea si ceea ce nu s'a potutu ajunge pe calea pacii, din caus'a incapacinarii turcesci, se va incercá a se ajunge prin sabia si focu.

— Guvernulu turcescu, prin publicarea constitutiunei celei nóue, care este o copia a constitutiunei unguresci, a crediutu ca va trage dunga preste socotél'a conferintiei poteriloru europene, inse s'a insielatu, deórace astadi turculu nu mai afla nice unu crediementu, pentru-ca nu mai are nice o omenia. Insusi diariulu anglesu „Times" dice cu privire la humbugulu constitutionalu turcescu urmatóriele: „Pana candu poporatiunile crestine voru fi avisate la grati'a mohamedaniloru, pana atunci reformele nu voru esî din stadiulu teoreticu. Pentru aceea se receru garantie, si déca constitutiunea lui Midhat va fi cea din urma concessiune, atunci ori-ce discussiune ulterióra este inutile".

— O nóua scire electrica dela Constantinopole spune, ca in urm'a urmeloru totu trupele romane voru avé se ocupe Bulgari'a.

— Din Belgradulu Serbiei se comunica, ca ordinea pentru susceperea inimicitieloru contra Turciei s'a datu dejá trupeloru serbesci; trupele din classea prima si a dóu'a s'au concentratu de nou si de comandante supremu in loculu lui Cernaieff s'a denumitu generalulu russescu Nicotin.

— Atitudinea inimica si amenintiarile foiloru maghiare, de a ocupá Serbi'a din caus'a incidentului cu monitoriulu danubianu „Maros", a facutu si pe foile russesci a-si redicá vocea. „Golos" vorbindu despre acésta affacere, adauge urmatóriele: „Trebue se ne cugetamu, ca in casulu unei ocupatiuni a provincieloru turcesci si alu trecerii preste Dunare, Austro-Ungari'a se nu ne amenintie pe la spate. In acestu casu ar fi greu pentru noi a ne imparti poterile pe o linia, ce se intinde dela Turinu pana la marea caspica. Pentru aceea trebue se ne aducemu aminte de vorb'a lui Paskievici, ca drumulu celu mai dreptu in Turci'a duce prin Vien'a."

— In fine nu potemu lasá neamintita scirea ce s'a imprasciatu in orasiulu nostru si despre care se vorbesce pe tóte stradele, ca adeca ar fi sositu unu telegramu la primariulu orasiului, prin care se notifica, ca transportulu de marfuri se va sistá cu prim'a Ianuariu 1877 pe liniele ferate transilvane si se va incepe transportulu de trupe. Totu-odata se mai vorbesce, ca chiaru si brutarii de aici ar fi chiamati toti la Alba-Iuli'a se cóca pane pentru armat'a ce se va concentrá in Transilvani'a. Acésta scire contiene inse numai atat'a adeveru, ca comand'a militare austriaca are, ce e dreptu, de cugetu a mobilisá trei corpuri de armata si anume unulu in Transilvani'a sub comand'a lui Ringelsheim, altulu in Slavoni'a-Croati'a sub Molináry si alu treilea in Dalmati'a generalulu Rodici. Pentru concentrarea acestoru trei corpuri de armata de cate 30 de mii soldati nu va trebui se se sisteze transportulu de marfa, si cu atatu mai vertosu nu, cu catu pericolulu nu e iminentu.

Romani'a.

Interpellatiunea d. dep. Blaremberg in cestiunea de existintia a Romaniei, facuta in camer'a dep. in 25 Nov. 7 Dec..

(Urmare).

Sciti prea bine, ca garantarea acestei neutralitati a facutu chiaru objectulu uneia din cererile divanului ad-hoc.

Eta cum este formulata si comentata acea dorintia in procesele verbale ale epocei, si cum avemu fericirea de a posede chiaru in sinulu nostru mai multi din membrii divanului ad-hoc, cari sunt inca in viati'a, suntu pe deplinu reasiguratu, ca-ci acésta me intaresce in convictiunea, ca déca prin imposibilu ideа acésta mantuitória ar' gasi aci unu singuru contradicatoriu, voiu avé o multime de persóne, a caroru opiniune e deja angajata in acestu sensu, gata de a o apera alaturi cu mine. Eta cum este formulata acea dorintia:

„Mai dorimu si ceremu, dice al IV punctulu cereriloru divanului din dincolo de Milcovu, neutralitatea teritoriului. Si expunerea de motive, si D. Hurmuzache, in discursulu seu, explica ast-felu dorinti'a formulata:

„Dorimu in sfirsitu neutralitatea noului Statu, fiindu-ca acesta este celu mai bunu preservativu contra nouei complicatiuni, si trebue se ne scutésca cheltueli excesive pentru aperarea teritoriului."

Aceeasi urare o gasimu formulata si de divanulu ad-hoc alu Munteniei.

Acum, D-lor, s'a objectat de unii, ca acésta neutralitate, de si in dorinti'a tutuloru, nu ni s'ar puté concede de catu cu mari dificultati, si acésta pentru ca Romani'a nu s'ar' bucura inca de o independentia absoluta, fiindu-ca sórtea Romaniei ar' fi inca óre-cum legata de aceea a Turciei. Lucrulu s'a afirmatu, n'am trebuintia se amintescu si de cine, ca-ci cestiunea acésta a trebuitu se preocupe pe multi, deosebitu ca eu suntu datoriu, cu acésta ocasiune, se respundu la tóte obiectiunile, nu numai care mi se facu, dér' chiaru si la acelea pe care le prevedu.

D-lor, cá se ve dovedescu contrariulu, cá se ve dovedescu, ca chiaru candu intre doue state esistu legaturile cele mai intime, situatiunea politica a unuia nu face obstacolu situatiunii exceptionale a celui altu, voiu cita esemplulu Olandei si Luxemburgului.

Luxemburgulu este, cá se dicu asia, o anexa a Olandei, este sub sceptrulu aceluiasiu suveranu, si cu tóte aceste pentru densulu s'a obtienutu, sub garanti'a mareloru Puteri, o neutralitate perpetua si acésta prin tratatulu de la Londra din 1867, Martie 11. Iata coprinderea acelui instrumentu diplomaticu:

„Le Grand-Duché de Luxembourg, dans les limites déterminées par l'Acte annexé aux tractés du 19 Avril 1839, sous la garantie des Cours de France, d'Autriche, de la Grande-Bretagne, de Prusse et de Russie, formera désormais un Etat perpétuellement neutre.

„Il sera tenu d'observer cette meme neutralité envers tous les autres Etats.

„Les Hautes Parties contractantes s'engagent à respecter le principe de neutralité stipulé par le présent article.

„Ce principe est et demeure sous la sanction de la garantie collective des Puissances signataires du présent traité, à l'exception de la Belgique qui est elle meme un Etat neutre."

Asia dér' la acésta obiectiune credu, ca amu respunsu.

Acum se mai face inca o obiectiune. Suntu unii cari dicu: pentru ce se ceremu ceea ce avemu deja? Suntu chiaru eu, pana la unu punctu órecare, de aceeasi opiniune. Si eu credu, ca implicitu avemu acéa neutralitate; ca-ci ce insemnésa garanti'a colectiva, care ni se da prin tratatulu de Paris, de nu inviolabilitatea si integritatea teritoriului, asigurate in presentu si viitoriu?

In adeveru art. 22 alu tratatului de Paris dice:

„Principatele Valachiei si Moldovei voru continua a se bucura, sub suzeranitatea Portii si sub garanti'a Puteriloru contractante, de privilegiulu si imunitatile, pe care ele le posedu. Nici o protectiune esclusiva nu se va esercita asupra loru de catre una din Puterile garante. Nu va esiste nici unu dreptu particulariu de ingerintia in afacerile loru interióre."

Aliniatulu alu II-lea alu articolului din Conventiunea de Paris din 7 Augustu 1858 adauge

„In temeiulu capitulatiuniloru emanate de la Sultanii Baiazet I, Mahometu alu II-lea, Selimu I si Soliman II, care constitue a loru autonomia regulandu reporturile loru cu Sublim'a Pórta, si pe care mai multe Hati-Scherifari, si mai cu séma acela din anulu 1834, le-au consfintitu, conform asemenea si cu art 22 si 23 ale tratatului incheiatu la Paris la 30 Martie 1856, Principatele voru continua a se bucura. sub garantiá colectiva a Puteriloru contractante, de privilegiurile si imunitatile ce ele posedu."

Apoi celu anteiu privilegiulu alu nostru, cea d'anteiu imunitate de secole, este cá pamentul nostru se nu apartie noa, este nu numai de a nu fi datori a suferi nici o invasiune straina, dér' nici macaru o biserica straina, o mecetie*) pe teritorulu Romaniei. Celu d'anteiu dreptu alu unei natiuni, cá si alu unui individu, este sa fia stapena la den-s'a. Garanti'a colectiva are erasi prin sine eusasi de corolar'iu necesariu neutralitatea. Asia dèr' si pentru mine acésta garantia este contienuta implicitu in tratatulu de Parisu.

Dér déca acestu tratatu are in acésta privinti'a trebuintia de unu comentariu, intielegeti bine, ca singurulu comentariu autorisatu va fi numai acela, pe care 'lu voru face aceleasi puteri, cari l'au subsemnatu. Si nu pote fi ocasiune mai buna de a solicita si dobendi de la ele acestu comentariu solemnu, ca-ci conferintiele sunt deschise séu in ajunu de a se deschide. E bine, dér' sa nu scapamu acésta ocasiune, ca- i éa póte se nu se mai presinte multu timpu.

Se mai dice inca unu lucru: dér' acea neutralitate care este in urarile D-v. si pe care aveti dreptate s'o doriti, déca este de interesulu D-v., dér' nu este póte si de interesulu mariloru vecini ce ve incongiora si care suntu chiamati si densii, si inca in rangulu d'anteiu, a spune cuventulu loru in acésta cestiune.

Ceva este esactu in acésta obiectiune, inse nu totu.

Este adeveratu, ca déca vre-unulu din acesti vecini puternici ar' puté se faca din Romani'a o anexa a Statului seu, negresitu ca ar' prefera acésta solutiune in loculu aceleia, pe care noi o preconisamu. Dér presupunemu ipotesa cea alta, unde fia-care dintr'ensele este silita tocmai din caus'a rivalitatii se renuntie 'la acestu visu, atunci ce póte conveni mai bine aceloru Puteri, ele ensile, de nu de a utilisa Romani'a si positiunea sa geografica la unu altu punctu de vedere, de a crea cu midiloculu ei o zona neutra, si d'asi garanta ast-feiu o mare parte a hotareloru loru in contra atacuriloru eventuali ale unui vecinu redutabilu.

Acésta face, ca sunt Puteri, cari au astadi cea mai mare solicitudine pentru neutralitatea Belgiei si acea a Elvetiei, de si lacomescu la densele si preferu acésta situatiune aceleia care ar' face din posesiunea acestoru doa tieri o causa perpetua de discordia si de lupte. Intr'unu cuventu, intre doue neajunsuri, intre acela de a vedé acele state in manele unei puteri vecine si ostile, si intre acela de a le vedé traindu de o viatia propria sub scutulu neutralitatiei, ele au preferitu pe acesta, care de si pune unu freu la convoatisele loru, dér' celu pucinu totu le permite de a trage unu profitu órecare din esistenti'a aceloru tieri cá State neatirnate. Intr'unu cuventu, acésta este aplicatiunea acei faimóse teorii: Nici eu, dér nici tu, care in viati'a popóreloru, cá si in aceea a individiloru, jóca, vai! unu rolu insemnatu. Credu dér', ca am respunsu la tóte obiectiunile in ceea ce privesce acésta cestiune.

*) Cuventu turcescu, ad. beserica. R.

Acum, D-lor, vinu la ipotesa mai grava, mai ingrigitória, aceea unde cestiunea nu s'ar' resolva in giurulu postavului verde, unde ne-am afla in faci'a unui resbelu uriasiu, si alu carui tristu teatru ar' fi destinata a fi tiér'a nóstra. Si ce ni se dice necontenitu facia cu acésta spaimentatória perspectiva?

Ni se dice, ca unu Statu modestu si micu cá Romani'a 'si-ar' puté permite se prevéda si se discute aeea eventualitate si se si desinese in vederea ei lini'a sa de purtare, atunci candu Puterile cele mai mari au pastratu si pastréza inca espectativa. N'ar fi acésta, ne dicu pretinsii intielepti, o dementia?

Ei bine, D-lor, se mi permiteti a spune, ca acei cari rationésu ast-felu ar avé dreptate, déca opiniunea loru n'ar' repausa pe o eróre manifesta, pe o uitare comptecta a tratateloru de Paris, care garantésa esistenti'a nóstra, dér' in acelasi timpu traséza mai din 'nainte datori'a si rolulu nostru fatia cu o asemenea eventualitate.

Nimicu dér' necunoscutu nimicu dér' lasatu intemplarii séu arbitrariului chiaru in acésta ipotesa indata ce e vorba de noi, ear' nu de altii. Resultatulu este de siguru numai in man'a lui Dumnedieu si a aceloru mai puternici de catu noi! Viitorulu este negresitu acoperitu de unu velu, si nimeni, nici chiaru din cei mai puternici, nu credu se iè asupra lui de a predice cu s'gurantia diu'a de mane, de a citi dupa acum in decretele providentiei.

Dér' déca nu putemu citi in cartea viitorului, dér' déca suntu multe lucruri, pe care nimeni nu le póte astadi gatanta cu siguranti'a, este inse ceva cunoscutu si fixu, déca nu pentru altii celu pucinu pentru noi, si acésta inca dupa acum. Si acestu ceva cunoscutu si fixu este atitudinea ce urmésa se pastramu facia cu ori-ce eventualitate, déca nu voimu se sfisiamu, cu propriile nóstre mani, actulu ce asigura esistenti'a nóstra cá Statu neatirnatu si iscalitur'a Puteriloru puse pe densulu; intr'unu cuventu, se ne sinucidemu.

Actulu la care facu alusine este tratatulu de Paris, care a garantatu esistenti'a nóstra si drepturile nóstre seculari care, cum dicea prea bine cineva, a inchisu si credemu pentru tot-d'a-una usi'a invasiuniloru.

Cestiunea dér astadi pentru mine este numai de a se sci, déca se cuvine, cá noi se redeschidemu cu chiaru man'a nóstra, acea usia, pe care altii au inchis'o tocmai in solicitudine pentru noi. Si singurulu midilocu pentru noi, o repetu, va fi a face cá acea usia se remaie inchisa in veci, e de a ne tiené cu santiania de acelu angajamentu internationalu, cere este paladiumulu nationalitatei nóstre, cá se nu autorisamu chiaru noi nepedepsitu violatiunea lui din partea altora, si parasirea nóstra din partea tutuloru.

Ei bine, se vedemu ce dice art, 26 din acelu tratatu, si art. 8 din Conventiune?

Art. 26 din trat. de Paris dice:

„Se astipulésa, ca va fi in principate o fortia armata nationala, organisata in scopu de a mantiené siguranti'a interióra si de a asigura pe aceea a fruntarieloru.

„Nici o pédeca nu se va puté aduce mesuriloru extra-ordinarie de aperare ce ele voru fi chiamate a lua, in acordu cu Sublim'a Pórta, spre a respinge ori-ce agresiune straina.“

Art. 8 din Conventiune adauge la rondulu seu:

„Curtea Suzerana va combina cu principatele mesurile de aperare ale pamentului loru in casu de atacu din afara.“

Apoi, D-lor, ori acelu tratatu mai este in vigóre, si atunci lini'a nóstra de purtare nu mai este afacere de alegere séu de deliberatiune, ea ne este determinata mai din inainte, déca mai voimu se beneficiamu de acelu tratatu, celu pucinu moralmente; ca-ci chiaru candu mi s'ar' dovedi, ca acelu tratatu in faci'a eventualitatei unui resbelu orientatu, 'si ar' fi perdutu momentanu eficacitatea si n'ar mai insemna nimicu, eu tótu v'asi spune, ca beneficiale lui morale suntu asia de imense, in catu nu e prudentu de a le sacrifica nici chiaru pe densele in favórea unui bunu catu de maretiu oferitu in schimbu de o singura putere, la nici un avantagiu concedatu in presentu ori catu de positivu ar' fi elu, déca in acelasi timpu viitorulu nu e si elu garantatu.

Intr'unu cuventu, ceea-ce sustienu este, ca déca alte natiuni au facia cu evenimentele ce se pregatescu optiunea, nu este acèsta si casulu nostru, déca voimu se remanemu credintiosi tratateloru, ca-ci atunci lini'a nóstra de purtare a fostu determinata mai d'inainte.

(Va urmá).

Noutati diverse.

(Ottomani.) Turci'a — pe cumu ne spunu diariale dualistice, din purulu ei indemnu suveranu si din nestins'a sete de a vedé pe popórale ei christiane fericite, a proclamatu in 24 ale lunei Decembre 1876 o constitutiune totalu asia de „liberala“ cá a nóstra in Ungari'a. Chiaru si conceptulu politicu „nemzetegység“ se afla esprimatu prin unu §, in care se dice: ca toti supusii Mai. Sale sultanului pórta numele „Ottomani“. Déca turciloru le va succede, a imbeta cu acésta apucatura diplomatica pe barbatii de statu ai intregei Europe, apoi vomu recunósce superioritatea spirituale a elementeloru asiate preste cea a vechiloru ginte europene, si vomu consiliá pe diplomatii germani, francesi, russi, italiani si anglesi de a merge in Stambulu ori Budapest'a la scóla.

(Tragedi'a unei mame.) O dama tinera din Clusiu, soci'a professorului de universitate Dr. Maitzner deveni obiectu de compatimire generale, In dilele aceste se duse dins'a, insocita de doue servitórie, la directiunea politiei din Clusiu si facú acolo nesce descoperiri asiá de confuse, incatu domnii de facia au observatu indata, ca este alterata la minte, adeca nebuna. Cu mare greutate fu dusa acasa si de acolo in spitalu. Unu motivu tragicu a provocatu se dice acésta nebunia. Tiner'a dama erá mama la trei copii dragalasi, pre cari morbulu diftericu ii rapi unulu dupa altulu. Dupa inmormentarea celui din urma copilu incepù spiritulu tinerei mame a se inegurá si in cateva dile nebuni'a se manifestà in colorile cele mai tragice.

(Sabi'a de onóre pentru Abdul-Cherim.) Inca de multu amu notificatu despre planulu studentiloru din Pest'a, de a presentá lui Cherim-pasi'a o sabia de onóre. Diariulu „Eyetértés“ spune, ca sabi'a va fi gat'a in dilele aceste, candu deputatiunea studentiloru va si plecá la Constantinopole spre a o presentá lui Cherim. Sabi'a e din otielu de damascu, pe manieru se afla emblem'a comitetului studentiloru, adeca insemnele maghiare si turcesci si doue mani, ce se stringu un'a pe alta preste Dunare. Teac'a e din catifea rosia, aurita si susu la reliefu se afla capetele celoru siepte conducutori maghiari. Adeca aceia, cari au adusu pe unguri din Mongoli'a in Europ'a. Pe ascutitulu sabiei se afla de o parte inscriptiunea: „Lui Abdul-Cherim, invingatoriulu dela Djunis“ éra pe cealalta parte: „Tinerimea maghiara.“ — Diurnalele maghiare spunu, ca deputatiunea, care va duce sabi'a, va fi incortelata in palatiulu sultanului.

(Bibliografia.) Au mai esitu in an. 1876 la lumina:

Teologi'a fundamentale séu generale pentru alumnii din seminariale teol. gr. c. dupa I. Schwetz de Simeone Micu, prof. de teol. dogmatica in seminariulu archidiecesanu din Blasiu etc. Blasiu in tipografi'a seminariului archidiecesanu, opu voluminosu si bine adiustatu in 520 pag.

Biografi'a S. I. Chrisostomu de Georgiu Pasca, licentiatu in dreptulu canonicu si professoru, esitu in Gherl'a, tipografi'a diecesana.

Provbiale romaniloru adunate si edate de I. C. Hintiescu, Sabiiu, tipariulu eredei de Closius, dedicate Associatiunei p. literatur'a romana si cultur'a pop. r. in Transilvani'a, opu bine prelucratu si bogatu in 210 pag. se afla si in Brasiovu la Frank et Dressnandt.

„Auror'a“

Societate de imprumutu si pastrare in Naseudu.

Adunarea'i generale se va tiené in 25 Ianuariu 1887 st. n. in Naseudu.

Obiectele pertractande: Reportulu directorelui, cassariului si alu comissiunei censuratórie, statorirea bugetului pe anulu 1877, primirea si demissiunarea membriloru, propunerile facute de consiliu.

Consiliulu administratoriu.

Mai nou.

O scire electrica dela 28 Dec. din Vien'a comunica urmatóriele: Astadi se tiene aici unu mare consiliu, ministerialu, la care sunt invitati si ministrii maghiari Tisza si Széll, apoi ambassadorulu austriacu la curtea din Londonu Beust, si celu dela curtea din Berlinu Károlyi. Obiectulu acestui consiliu ministerialu este cestiunea orientale si ev ntualminte mobilisarea armatei austromaghiare.

— Alta scire dela Constantinopole spune, ca pórt'a ottomana ar fi respinsu propunerile poteriloru, inse nu pre tóte, ci si-a facutu esceptiunile sale contra puncteloru celoru mai momentóse.

— Intre propunerile poteriloru, ce sunt presentate Turciei spre primire sunt intre altele urmatóriele: Prelungirea armistitiului pe 14 dile, acordarea unei autonomie administrative provincieloru rescolate, a carei esecutare se fia supraveghiata de o comissiune europeana, sprigin ita de o potere armata straina. In casulu, candu propunerile nu se voru primi din partea Turciei, atunci Ignatieff va presentá ultimatulu seu si va parasi Constantinopolea.

Pretiurile piacei

in 29 Decembre 1876.

Mesura	Speciea fructeloru		Pretiulu fl.	cr.
Hectolitru	Granu	fruntea	8	70
		midiulociu	8	40
		de diosu	7	90
	Mestecatu		6	65
	Secara	fromósa	4	90
		de midiulocu	4	70
	Ordiulu	frumosu	3	70
		de midiulocu	3	50
	Ovesulu	frumosu	2	40
		de midiulocu	2	30
	Porumbulu		4	15
	Meiu		4	70
	Hrisca		—	—
	Mazerea		5	—
	Lintea		—	—
	Faseolea		5	—
	Sementia de inu		12	—
	Cartofi		2	40
1 Chilo	Carne de vita		—	32
	„ de rimatoriu		—	44
	„ de berbece		—	20
100 Chilo	Seu de vita prospetu		36	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 29 Decembre 1876 stá asia:

Galbini imparatesci — —	5 fl.	99	cr. v. a.
Napoleoni — — —	10 „	07½	„ „
Augsburg — — —	114 „	40	„ „
Londonu — — —	125 „	80	„ „
Imprumutulu nationalu —	65 „	85	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	60 „	10	„ „
Obligatiunile rurale ungare	73 „	50	„ „
„ „ temesiane	71 „	—	„ „
„ „ transilvane	71 „	75	„ „
„ „ croato-slav.	— „	—	„ „
Actiunile bancei — —	818 „	—	„ „
„ creditului — —	132 „	40	„ „

Redactoru respundietoriu si Editoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.